

Temat: „Jestem artystą i dla mnie to coś znaczy...” – filmowy portret lidera zespołu Paktofonika - Magika w filmie Leszka Dawida *Jesteś Bogiem*. Muzyka hiphopowa jako zapis kultury alternatywnej - scenariusze lekcji dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (język polski, WOK).

Cele lekcji:

Po lekcji uczeń powinien:

- charakteryzować bohatera filmowego;
- dostrzegać w kreacji postaci Magika cechy artysty romantycznego, „artysty przeklętego”, dramatycznie uwikłanego w system zależności rynkowo-medialnych;
- umieć analizować i interpretować teksty piosenek hiphopowych w kontekście zapisanej w nich filozofii życia (kultura alternatywna);
- rozpoznawać wpisany w teksty hiphopowe system wartości i wzory zachowań;
- określać gatunek analizowanego filmu i umieć wskazać jego cechy w *Jesteś Bogiem*;
- umieć funkcjonalnie wykorzystywać zasoby internetu, inne źródła wiedzy.

Metody i formy pracy:

- samodzielne korzystanie z internetu/innych źródeł, wyszukiwanie informacji, sporządzanie notatek, prezentacji multimedialnych;
- praca z tekstami kultury (film, teksty piosenek);
- praca w grupach;
- dyskusja;
- rozmowa kierowana.

Środki dydaktyczne:

- film Leszka Dawida, *Jesteś Bogiem*, Polska 2012;
- piosenka Magika, *Jestem Bogiem* (zespół Paktofonika);
- piosenka Magika, *Priorytety* (zespół Paktofonika);
- Lidia Ostalowska, Teraz go zarymuję, „Gazeta Wyborcza-Duży Format” z dnia 27.12.2001;
- Maciej Pisuk, Paktofonika. Przewodnik Krytyki Politycznej, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Grudzień 2008;
- Maciej Pisuk, Paktofonika: bohaterowie naszych czasów, „Gazeta Wyborcza” z dnia 13.12.2008;
- Tadeusz Sobolewski, „Jesteś Bogiem” - pierwsza recenzja filmu o Paktofonice, „Gazeta Wyborcza” z dnia 8.05.2012;
- Spontaniczna kultura młodzieżowa, red. Janusz Wertenstein-Żuławski, Mirosław Pęczak, Wrocław 1991;
- [www.filmweb](http://www.filmweb.pl);
- www.stopklatka.pl;
- www.youtube.pl (filmiki, wywiady dotyczące Paktofoniki i filmu „Jesteś Bogiem”).

Pojęcia kluczowe:

- artysta romantyczny
- „artysta przeklęty”
- hiphop;
- kultura alternatywna.

Czas:

2 lekcje (otwarta struktura modułowa scenariuszy pozwala na indywidualne skonstruowanie lekcji w oparciu o wybrane przez siebie i klasę fragmenty)

Przebieg lekcji:

Przed pokazem prosimy uczniów o przygotowanie, w ramach pracy domowej, materiałów o polskim hiphopie i okolicznościach powstania śląskiego zespołu „Paktofonika”. Wiedza ta pozwoli młodzieży na świadomy i dzięki temu pogłębiony odbiór filmu, który nie jest wszak historyczną rekonstrukcją narodzin zespołu ani młodzieżowego ruchu. Reżyser operuje fikcją, opartą jednak na rzeczywistych wydarzeniach, które warto znać wcześniej. Informujemy uczniów o ścieżce dźwiękowej filmu, zawierającej piosenki Paktofoniki, z prośbą o ich identyfikację i zapoznanie się z tekstem.

Na wstępie zachęcamy uczniów do podzielenia się wrażeniami z pokazu. Pytamy o emocje, jakie wzbudził w nich film, wiarygodność przekazu historii grupy i jej lidera. Przy okazji możemy zacytować wypowiedzi Fokusa i Rahima, którzy po pierwszej projekcji przyznali zgodnie – "to nasz film". W toku swobodnej rozmowy określamy obszary tematyczne filmu Dawida, który opowiada:

- o legendarnym zespole „Paktofonika”, powstałym z połączenia psychorapowych eksperymentów „Kalibra44”, w którym działał początkowo Magik, ze spontaniczną nawijką podwórkowych składów śląskich blokowisk Bogucic i Mikołowa (scena spotkania Magika z Fokusem i Rahimem, decyzja powołania grupy pod nazwą „Paktofonika”, czyli „paktu przy dźwiękach głośnika”);
- o problemach i trudnościach, jakie napotykają młodzi ludzie-artyści, wkraczający w dorosłość na przelomie wieków, w warunkach ustrojowej transformacji i tworzenia się dzikiego wówczas wolnego rynku mediów (brak warunków i środków pozwalających nagrywać, oszustwo „Kozaka” - pierwszego „menedżera” grupy; nieuczciwość i nielojalność Gustawa, odbierającego muzycznego Fryderyka, przyznanego grupie za najlepszy album hiphopowy);
- o gorzkim smaku kariery biedujących idoli, których płyta rozchodzi się w setkach tysięcy egzemplarzy, a oni nie mają grosza w kieszeni (prośba Magika do menedżera o pożyczanie pieniędzy na prezent dla syna), o konfrontacji wybujałych, zaczerpniętych z mediów marzeń o sukcesie z twardą rzeczywistością;
- o dramacie samotnego (w sensie egzystencjalnym), niedostosowanego do schematów życia społecznego i niezrozumianego artysty, tworzącego z siebie „rymotechnika”, dla którego muzyka stanowi treść i sens życia;
- o młodym pokoleniu końca lat 90-tych, rozczarowanym formującym się po 1989 roku społeczeństwem masowej i zestandaryzowanej przez telewizyjne seriale i teleturnieje konsumpcji dóbr i wartości (wymowne sceny z życia rodziny „przed telewizorem”), uciekającym od mieszczańskiej „małej stabilizacji” w ostrą i wulgarną muzykę hiphopową.

W zależności od czasu, jakim dysponuje nauczyciel, oraz zainteresowania grupy prowadzący może wybrać jeden lub kilka tematów do przedyskutowania na zajęciach. Proponuję zacząć od początku, czyli od przypomnienia historii zespołu i modyfikacji wprowadzonych przez reżysera, co pozwoli nam na koniec tego fragmentu lekcji zdefiniować gatunek filmu (sprawdzenie pracy domowej, rozmowa kierowana):

1. Jak powstała „Paktofonika” i jakich zmian/przesunięć w historii grupy dokonał Leszek Dawid?

Paktofonikę (PFK) założyli w roku 1998 „Magik”(Piotr Łuszcz), „Fokus”(Wojciech Alszer) i „Rahim”(Sebastian Salbert). Dwudziestolatkowie, uczniowie śląskich techników, mieszkańcy ponurych blokowisk dają głównie koncerty (scena pierwszego improwizowanego koncertu, kiedy chłopcy nie potrafią się skupić ani początkowo zapanować nad emocjami sali), nagrywają w prymitywnych warunkach domowych, co nie przekłada się na dobrą jakość materiału. Pierwsze piosenki grupy Magika („Priorytety”, „Ja to ja” i „Gdyby”) zyskują jednak popularność i wieść o nowym zespole rozchodzi się po całym kraju. W filmie Dawida pojawia się postać niejakiego „Kozaka” - gangstera i szantażysty, który wykorzystując naiwność artystów Paktofoniki i ich brak orientacji w regulach wolnego rynku muzycznego, po prostu okrada ich z zysków za pierwsze nagrane w studiu utwory. Początki są bardzo trudne, co dobrze obrazuje nocna scena „dzikiej” próby w szkolnej pracowni, do której muzycy dostają się... oknem. Pracują pod presją czasu i pożyczonych przez Kozaka pieniędzy. Latem 2000 roku, dzięki podpisaniu umowy z Gigant Records, uzupełniona o kilku muzyków grupa gra w Niemczech. Tam zostaje zarejestrowany kawałek "2KILO". Jednocześnie PFK zawiązuje współpracę z międzynarodową organizacją PROPS Entertainment, skupiającą wokół siebie ludzi z Europy i zza oceanu. Epizod niemiecki, nieobecny w filmie, zostaje zastąpiony przez perypetie zespołu związanego umową z nowym menedżerem Gustawem, który ostatecznie doprowadza, nie bez wielu trudności i kryzysów, do wydania pierwszej płyty Paktofoniki (nota bene nieźle na tym zarabiając – kupno dobrego samochodu, występ w TV, odbiór prestiżowej nagrody Fryderyka). Scenariusz Macieja Pisuka wprowadza też do historii grupy ważny wątek osobisty jej lidera: jego miłosne rozterki i dylematy, wynikające z nieumiejętności bezkonfliktowego połączenia życia artysty z rolą męża i ojca, odpowiedzialnego za los bliskich (małżeństwo z Justyną i przyjsie na świat syna, Filipa). Magik wiązał wielkie nadzieje z wydaniem płyty. Album „Kinematografia” miał być przełomem, odmieniającym zasadniczo status zespołu i pozycję jego lidera. Tak się jednak nie stało. 26 grudnia 2000 roku, tydzień po premierze krążka, nad ranem Magik zabija się skacząc z dziewiątego piętra. Obraz Dawida nie koncentruje się jednak na tragicznym finale, gromadzi za to przesłanki, jakie do niego doprowadziły, a więc trudny charakter Magika – artysty „totalnego”, nieporozumienia z zespołem, rozstanie z żoną, brak wsparcia ze strony rodziców, wreszcie – upokarzającą zależność finansową od wydawcy.

Wnioski: Twórca nie podjął się próby szczegółowego opowiedzenia historii narodzin kultury hip-hopowej w Polsce. Film nie przynosi też czarnego portretu środowiska „blokersów”. „Jesteś Bogiem” mierzy się z legendą Paktofoniki – głosu pokolenia transformacji oraz z legendą jej najbardziej charyzmatycznego członka - Magika.

Gatunkowo film łączy w sobie elementy muzycznej biografii zespołu, operuje dokumentarną techniką budowania obrazu, prowadzenia kamery i narracji („zanieczyszczony”, chropawy obraz świata, narrator z off-u, napisy na dole ekranu), wprowadza też wątki psychologiczno-społeczne.

2. W kolejnej części zajęć zastanawiamy się nad mechanizmami i społeczno-kulturowymi uwarunkowaniami kariery zespołu, zadając pytanie o blaski i cienie sukcesu Paktofoniki (rozmowa kierowana):

Przed jakimi problemami i trudnościami stanęli młodzi artyści Paktofoniki, wchodząc na muzyczny rynek?

W toku dyskusji zwracamy uwagę na:

- sytuację domowo-rodzinną chłopców (mieszkają z rodzicami, którzy nie zawsze rozumieją ich pasję, są od nich finansowo uzależnieni, pracują dorywczo za marne grosze, mają kłopoty osobiste, które rzutują na ich twórcze działania – ukochana dziewczyna Magika, Justyna jest w ciąży i nasz bohater musi podjąć ważną, życiową decyzję);

- problemy w szkole (Fokus uczy się w zawodówce na ślusarza, bez większych sukcesów, grozi mu poprawka, Rahim nie bardzo potrafi połączyć naukę w technikum z próbami, tylko Magik zawsze znajduje czas na tworzenie);
- brak warunków do nagrywania (bohaterowie nie mają pieniędzy na dobry sprzęt ani na wynajęcie profesjonalnego studia);
- brak perspektyw na znalezienie pracy pozwalającej im na artystyczny rozwój (Magik nie jest w stanie utrzymać siebie i swojej rodziny z pracy w sklepie teścia);
- dżunglę rynku muzycznego, którego „prawa” ustanawiają, dysponujący kapitałem, sprytni i bezwzględni menedżerowie, tacy jak „Kozak”, czy do pewnego stopnia - Gustaw. Łowią młode talenty, uzależniają od siebie finansowo przez pożyczki, czy prezenty (komórki od Gustawa), zmuszają do podpisania zbójceckich, niekorzystnych umów, po czym po nagraniu płyty, zdobyciu nagrody, porzucają, nie dzieląc się zyskami lub oddając muzykom niewielką ich część (scena walki chłopców z Gustawem o należne nieżyjącemu Magikowi tantiemy). Film obnaża brutalność muzycznego biznesu, rozwijającego się gwałtownie w warunkach dzikiego kapitalizmu. Dla wydawców, wytwórni, czy organizatorów koncertów nie liczy się wartość artystyczna produktu, często nie mają nawet pojęcia, o czym śpiewają promowani przez nich artyści ani jaki typ muzyki reprezentują (Gustaw nie lubi hiphopu, prywatnie słucha przasných piosenek biesiadnych)
- niejasny, dwuznaczny status hiphopowców, którzy z jednej strony osiągają spektakularny sukces, są rozpoznawalni, stają się młodzieżowymi idolami, gwiazdami (scena wywiadu telewizyjnego, scena z fanką zespołu), ale nic z tego nie mają, poza sławą, muszą pożyczać pieniądze na upominki dla bliskich.

Wnioski: Charakteryzując postawy członków Paktofoniki, krytyk Tadeusz Sobolewski nazwie ich „intruzami w świecie kapitalizmu”. Pytamy młodzież o trafność tego sformułowania, sygnalizujemy zagubienie i osamotnienie chłopców, których sztuka nie miała przecież komercyjnego celu, wprost przeciwnie – spontanicznie wyrażała pokoleniowy bunt wobec wszelkich ograniczeń, przymusów, czy życiowych schematów. Głosząc wolność życia i tworzenia paradoksalnie okazała się pułapką dla artystów, którzy niemal z dnia na dzień stali się idolami młodych ludzi, a za sprawą mediów (radia, TV, płyt) – więźniami muzycznego biznesu.

3. Przechodząc do charakterystyki Magika, skłaniamy uczniów do namysłu nad sposobem prezentacji tego bohatera w filmie oraz nad modelem artysty, jaki uosabia ten muzyk (sugerujemy odczytanie postaci w kontekście „artysty wyklętego”/artysty romantycznego) – rozmowa kierowana:

Jakim artystą jest Magik i jak został w filmie przedstawiony?

Dedykując swoje dzieło zmarłemu tragicznie muzykowi, reżyser kreuje lidera Paktofoniki nie bezpośrednio, ale z perspektywy jego kolegów, dziewczyny, potem żony, teściów i rodziców, wreszcie - wydawcy. Na początku widz utożsamia się na zmianę z Fokusem albo Rahimem. Magik jest odkryciem dla Fokusa, bo pokazuje, jak można coś znaczyć, być kimś wyjątkowym według kryteriów ich pokolenia (Magik ma za sobą epizod z „Kalibrem 44”, „ Na Śląsku znali go wszyscy chłopcy w kapturach, w szerokich spodniach, z ogolonymi głowami” -pisze Lidia Ostalowska). Problemem Fokusa jest to, że ludzie go nie zauważają, jego rodzina go nie dostrzega, choć, jak sam mówi „ma w domu spoko luz”. Z kolei Rahimowi Magik pokazuje, jak być niezależnym, bo chłopak ma nadopiekuńczych rodziców. Taka konstrukcja narracji pozwala nam ostatecznie zidentyfikować się z głównym bohaterem, wejść w jego problemy.

Budując portret muzyka, wskazujemy na takie jego cechy, jak:

- uczuciowość, emocjonalność w odbiorze świata i ludzi (dowodzi tego głęboki i poważnie traktowany przez chłopaka związek z Justyną, miłość jako źródło twórczej inspiracji-motywu romantyczny, nieporozumienia z kolegami, czułość wobec syna);
- skrajny indywidualizm i nonkonformizm w życiu i twórczości (niezdolność do życia w mieszczańskich schematach – scena oświadczeń, pierwszych urodzin syna; potrzeba osobności i samotności, konflikt z kolegami o piosenkę „Jestem Bogiem”, decyzja samobójstwa jako aktu rozpacz i słabości, ale także nieakceptacji świata, w którym przyszło żyć);
- perfekcjonizm, ciągła potrzeba tworzenia i przymus doskonalenia – „artysta totalny” w rozumieniu romantyków;
- nadwrażliwość (romantyczny „podwyższony próg wrażliwości”) i krucha psychika, których przejawem są stany depresyjne jako reakcja na problemy rzeczywistości, huśtawki nastrojów, zachowania ekscentryczne i niekonwencjonalne (scena w supermarkecie);
- przeżywanie „ból istnienia”, łagodzone przez stan twórczej aktywności... i narkotyki.

O romantycznym rodowodzie bohatera i jego artystycznych dylematach w interesujący i inspirujący do dyskusji sposób pisał T. Sobolewski. Warto przytoczyć fragment recenzji, zachęcając uczniów do refleksji:

„To odkrycie Boga w sobie, w głębi swego „ja” [mowa o frazach piosenki „Jestem Bogiem” – przyp. mój] staje się aktem ogalającym. Magik pojął w tym momencie - tłumacząc sobie - nędzę i pustkę, swoją samotność, to, że właśnie nie jest Bogiem. Został porażony tym doznaniem. Był wobec niego bezradny. Paradoks twórczości polega na tym, że człowiek nie jest tym, co tworzy, że - jak mówi się u Krasieńskiego w „Nieboskiej komedii”- „przez ciebie płynie strumień piękności, ale ty nie jesteś pięknoscią”. Przypominają się romantyczne frazy, tak pozornie niepasujące do hiphopowców z katowickich bloków, jak zdanie z „Kordiana”: „zabił się, młody”.

Z „poetami przekłętymi” (Villonem, Baudelaire’em, Verlaine’em, Rimbaudem, Wojaczkiem, Bursą) łączy Magika, poza przedwczesną śmiercią, manifestowana w życiu i twórczości postawa niezależności, wierności sobie i buntu wobec przyjętych przez społeczeństwo schematów zachowań i stylów życia. Obrazoburcza, wulgarna i bezkompromisowa poetyka tekstów Paktofoniki dziwnie rymuje się z wierszami Bursy, a zwłaszcza mikołowskiego barda-Rafała Wojaczka.

Wnioski: Reżyserowi udało się pokazać dramat młodego człowieka rozdartego między powołaniem artystycznym a prozą życia, nieradzącego sobie z przedwczesnym sukcesem i pozostającego w konflikcie między oczekiwaniami otoczenia (rodziny, fanów, mediów) a własną słabością, kruchą psychiką i osamotnieniem.

4. Przystępując do rozmowy na temat pokoleniowego charakteru muzyki Paktofoniki, należy wcześniej poprosić uczniów o przygotowanie wypowiedzi/prezentacji multimedialnej o subkulturze hiphopu (praca domowa). Proponuję podzielić młodzież na grupy i przydzielić następujące zagadnienia:
 - I. Pojęcie subkultury, narodziny hiphopu na świecie i w Polsce
 - II. Muzyka hiphopowa i jej techniki (sampling, scratch, rap, beatbox)
 - III. Styl życia hiphopowców i ich system wartości.

Oto propozycja notatki prezentującej subkulturę hiphopu (na podstawie wikipedii, stron oryginalnoscpodochrona.pl, projekt89.w.interia.pl):

Subkultura (z łac. sub - „pod” + kultura) młodzieżowa – typ kultury, charakterystyczny dla grupy młodzieżowej (np. punków, hippisów, hiphopowców), w której normy obyczajowe, wartości,

zasady postępowania, ubiór, odbiegają od zasad przyjętych przez ogół społeczeństwa, często przeciwstawiając się im i wówczas subkultura tworzy typ kultury alternatywnej, czyli znajdującej się w opozycji wobec kultury oficjalnej, popularnej, skomercjalizowanej.

Hip-hop – miejska kultura i gatunek muzyczny powstałe w latach siedemdziesiątych XX wieku w południowym Bronxie, w środowisku afroamerykańskich didżejów, raperów, grafficiarzy i breakdancerów oraz ich młodych fanów. Swoją sztuką (obejmującą muzykę, plastykę i taniec), rozładowywali młodzieńczą agresję, protestowali przeciw dyskryminacji rasowej, biedzie, brutalności policji i zakłamaniu polityków. Najsłynniejsi amerykańscy hip-hopowcy to Snoop Dog i 50 Cent oraz, co rzadko się zdarza na rynku amerykańskim, biały raper Eminem.

Nazwa hip-hop jest kombinacją dwóch slangowych określeń – „hip” (znaczącego „teraźniejszy”, „obecny”) i „hop”, oznaczającego specyficzny styl poruszania się.

Hip-hop do Polski trafił w połowie lat 80-tych przypuszczalnie za sprawą filmu Steana Leatana „Beat Street”, który odniósł sukces w Europie po festiwalu w Cannes. Pierwsze Mistrzostwa Polski w breakdancie odbyły się już w roku 1985 w Piotrkowie Trybunalskim. Z całą pewnością pierwsza grupa w Polsce to Be-Bop, założona ok. 1986 roku. Gwałtowny rozwój ruchu przypada na lata 90-te, w dwóch ośrodkach: Warszawie (Molesta, Warszawski Deszcz, ZIP Skład, DJ 600 V) i Poznaniu (Slums Attack i jego lider Peja, Ascetoholix oraz Owal, 52 Dębiec, Lajner.). Na Śląsku rozbłysnęła gwiazda zespołu Kaliber 44, którego pierwsza płyta „Księga tajemnicza. Prolog”, reprezentowała gatunek nazwany hardcore-psychorapem, z uwagi na mocne brzmienie, teksty o psychodelicznym wydźwięku oraz rapowaną warstwę liryczną. Mianem „inteligentnego hip-hopu” dziennikarze określają zespoły i wykonawców: Paktofonikę, Grammatik, Fenomen, Fiszę, Łonę czy O.S.T.R-a.

Muzyka hiphopowa powstała, gdy DJ-e zaczęli tworzyć bity za pomocą zapętlenia zapisów partii solowych granych oryginalnie na perkusji na dwóch gramofonach, robiąc tak zwany sampling [samplerowanie (ang. sampling) – użycie fragmentu wcześniej dokonanego nagrania muzycznego, zwanego samplem jako elementu tworzonego utworu przy użyciu specjalnego instrumentu zwanego samplerem (lub komputera)]. Dla wzmocnienia efektu stosowali skrecze [scratch (czyt. skrecz) - dźwięk powstający poprzez drapanie płyty winylowej igłą znajdującą się w gramofonie konsoli DJ-a. Płytę przesuwa się nadgarstkiem, po półokręgu, do przodu i wstecz pod igłą]. Do tego doszedł rap, czyli rodzaj ekspresji wokalnejszej polegający na rytmicznym wypowiedzianiu słów i ich rymowaniu, oraz beatbox – technika wokalna polegająca głównie na naśladowaniu dźwięków i różnych efektów technicznych stosowanych przez DJ-ów.

Hiphopowiec jest człowiekiem wyzwolonym o sprecyzowanych poglądach. Najważniejszy jest swobodny i luzacki styl życia, manifestowany ogoloną głową i ubiorem, czyli luźnymi, za dużymi ubraniami, koniecznie markowymi (firma Metoda), czapkami bejsbolówkami, obszernymi bluzami z kapturami i nisko opuszczonymi spodniami- lenarami.

Hiphopowiec to buntownik walczący z szarą rzeczywistością, uznanymi autorytetami, różnymi formami przymusu i nakazu. „Hiphopowcy nie wstydzą się marzeń i ambicji. Nie odrzucając rzeczywistości, również nie chcą się jej podporządkować. Pragną tę rzeczywistość sobie oswoić, uczynić przychylną, wykorzystać „fajery” i „mieszczuchów”, aby w swoim kręgu prowadzić fajne życie. Nie mają przy tym złudzeń, dlatego cechuje ich lekceważący stosunek do wszelkich instytucji i brak wiary w społeczną wiedzę”.

Ulubionym zajęciem hiphopowca jest rymowanie o otaczającym go świecie, podziale klasowym i przepaści ekonomicznej między różnymi warstwami społecznymi. Zajmuje się tworzeniem bitów, oraz graffiti.

Jeden z najbardziej znanych polskich raperów, Fisz tak formułuje zadania artysty:

„Jestem za tym, aby hiphopowcy rymowali o autentycznych wydarzeniach. Wielkim plusem tej muzyki jest właśnie to, że stawia się przede wszystkim na to, co się przeżyło. To jest taka muzyka, że każdy powinien pisać swoje teksty, to co czuje. Jest to wielkim plusem i dlatego właśnie każdy może rymować, jeśli ma coś ciekawego do powiedzenia”.

5. W drugiej części zajęć z WOK analizujemy fragmenty (nie całość tekstu – ze względu na drastyczną wulgarność języka) dwóch piosenek Paktofoniki, pod kątem zapisanego w nich systemu i hierarchii wartości (praca z tekstami pod kierunkiem nauczyciela) – propozycja odczytania:

„Priorytety”	<i>Analiza i interpretacja fragmentów piosenki</i>
<p>W świecie swych wartości. Powstałem z nicości. Obrałem drogę ku wolności. Pierwszy priorytet. Obrany serca bitem.</p>	<p>Wybór własnych wartości i priorytetów, z których najważniejszym jest wolność.</p>
<p>Zbyt wysoko nie mierzę bo po co. Kiedy słowa się tak cyklicznie kocą. Przy tym gdy inni się tak straszliwie pocą.</p>	<p>Rezygnacja z przejętych przez społeczeństwo modeli zachowań (np. z kariery).</p>
<p>Nie pękam, nie stękam. To innych jest udręka. Nie błagam, nie klękam. Mam radość w tych dźwiękach. Swobodnie słowa plątam.</p>	<p>Wybór indywidualizmu i własnej twórczej drogi życiowej. Pragnienie bycia innym, wiernym sobie, niezależnym od otoczenia.</p>
<p>Mam manię. To ciągle słów kompletowanie.</p>	<p>Poświęcenie się twórczości-rymowaniu.</p>
<p>Szczęścia na bazie czyjejs porażki nie buduję. Stale komponuję, rymuję. I się edukuję.</p>	<p>Znajdowanie radości i wolności w tworzeniu. Proces twórczy jest musem, manią, biologiczną potrzebą. Poszukiwanie własnej, niezależnej i niekrzywdzącej nikogo drogi do szczęścia. Twórczość jako źródło samorozwoju i nauki.</p>
<p>Bawię się hip hopem. Zalewam potopem rymów kłopot za kłopotem.</p>	<p>Tworzenie jako rodzaj zabawy, ale i lekarstwa, terapii w walce z rzeczywistością i jej problemami.</p>
<p>Życie fajne jak kreskówka.</p>	<p>Życie muzyka jest wolne, piękne i radosne.</p>

„Jestem Bogiem”	<i>Analiza i interpretacja fragmentów piosenki</i>
<p>Bo ja jestem Bogiem Uświadom to sobie Słyszysz słowa, od których włos jeży się na głowie O, rany, rany Jestem niepokonany Unoszę Cię Bo z góry widok kapitalny</p> <p>Widzę, widzę, widzę Więcej, wiem więcej Tak to jest mniej więcej Uczę się sztuki życia Hip-hop to mój sensej</p> <p>To jaki jestem skromny i bystry Szczery do bólu, że aż przezroczyły</p> <p>Jestem Bogiem Uświadom to sobie Ty też jesteś Bogiem Tylko wyobraź to sobie...!!</p>	<p>Świadomość własnej potęgi, wszechmocy, boskości, motyw twórczego lotu (por. Wielka Improwizacja).</p> <p>Manifest kreacyjnej wielkości (motyw romantyczny, Konradowski), wyznanie wiary w hip-hop, który staje się sensem życia.</p> <p>Sztuka jako zapis prawdy o artyście.</p> <p>Twórczość rozwija człowieka, daje mu nieograniczoną moc i siłę (motyw tytaniczny). Dzięki sztuce człowiek odkrywa swą boską naturę.</p>

6. Praca domowa:

W piosence „Abrakadabra” zespołu Kaliber 44 wyszukaj nawiązania do znanego tekstu romantycznego A. Mickiewicza i określ ich funkcje. Poszukaj informacji o pochodzeniu nazwy grupy.